

El Gobierno aranés se queda sin su principal proyecto

plana 7

vediau

www.unitatdaran.org

Numerò 11

OCTOBRE 2006

■ ENTREVISTA AL PRIMER SECRETARI DEL PSC I CANDIDAT **JOSÉ MONTILLA**

«El futur de l'Aran passa per garantir un progrés sostenible»

Com valora que l'aranés sigui també oficial a Catalunya, segons estableix el nou Estatut?

Era imprescindible que l'Estatut reconegués l'aranés com una realitat lingüística diferent al

català. L'especificitat de l'Aran s'ha recollit de manera molt satisfactòria. Ara bé, caldrà posar en

pràctica tot allò que es diu a l'Estatut, com passa en molts altres àmbits. El PSC és la millor garantia que l'Estatut s'aplicarà, també en aquest punt.

Es pot parlar de l'existència d'una Catalunya plural, entre altres coses, per l'encaix de l'Aran al seu si?

seguís ena contraportada

■ **TÈMA CENTRAU:**

Balanç dera accion de govèrn der Executiu catalan

Un país damb més benestar

Pisi sociaus de loguèr entàs joeni bastidi pera empresa publica Adigsa.

Eth Govèrn progressista de Catalonha invertís en politiquas sociaus tà Aran damb nau equipaments e infraestructures

■ **OPINION**

Bastir país

Aran XXI presente eth sòn prumèr article ara premsa. Aran XXI ei un grop de reflexion qu'a en país eth punt de referència deth sòn pensament. Propòse ath delà ua naua forma de hèr política.

plana 3

opinion

es cares

vediau

Direcció: Amador Marqués Atés
Web: <http://www.unitatdaran.org/vediau>
Telefon: 973 642 393
Correu electronic: vediau@unitatdaran.org
Adreça: Molières, 2. Locau 5. 25530 Vielha
Imprimís: Cevagraf SCCL - DL: B-14071-2006

+
Quim
Llena i
Paco
Boya

La candidatura del PSC és un valor segur pels interessos de l'Aran i el Pirineu.

editoriaus

Un govern sense credibilitat

QU'ETH govern deth país demore sense projecte politic non ei agradiu ne tara oposicion, que campe sorprenduda era pèrta de credibilitat des institucions, amiaades per uns representants que son incapables de dialogar damb es agents mès enlà deth sòn partit. Fortunosament, deuant d'un govern sense projecte, se postule ua oposicion damb alternativa e que cada còp compde damb mès supòrts.

Damb era retirada deth Plan deth Parc Naturau, eth Govèrn e eth síndic **Carlos Barrera** an demorat fòrtament desacreditadi, mès encara quan eth màxim representant deth país ostente sense remordiments era sua condicion de membre dera Junta de Caçaires, collectiu contrari ath sòn

Plan e ath quau ara non deu manifestar grana estima. Ei evident qu'eth Síndic ei parciau en aguesti ahèrs e que peth ben der interès generau aurie de dimitir des sòns cargues der àmbit privat que pòden influir ena governabilitat deth país.

País representat

ARAN, QU'acabe de renauir eth pacte damb Catalonha per mejan deth nau Estatut, a d'auei era oportunitat de hèr a valer es sues legitimes aspiracions en sedença parlamentària a traucers d'un representant.

Aué era materializaciòn d'aguest desir sonque se pòt produsir damb era eleccion deth secretari generau d'Unitat d'Aran e enquia ara deputat **Paco Boya**, eth prumèr parlamentari qu'a intervengut en aranés tant en Parlament coma en Senat.

Mès progrès

ARAN A gessut guanhant damb eth Govèrn qu'es socialistes lidèren en Catalonha. Es inversions en educacion, salut, espòrts, cultura e carretèrs an estat plan importantes. Quauqu'ues d'eres formauen part des demanes pendentes que, coma era reforma der IES d'Aran, s'arrossèguen des dera epòca convergenta. Eth balanç positiu merite contunhitat.

eth lector escriu

Benvolgut director de *Vediau*,
 Amador Marqués:

He llegit en la seva publicació número 10 (en les seves dues versions aparegudes), un escrit sense signar, titulat *Umor e onestedat*, que fa referència a mi, sobre una suposada carta que he enviat a Unitat d'Aran.

Jo no he enviat cap carta al seu partit, ni de forma personal ni representant *Vivència Aranesa*, entitat cultural

que jo presideixo. Només ha existit un document de treball, que era una versió provisional de discussió, d'una carta oberta al Secretari General i al President d'Unitat d'Aran-PSC, com a resposta a uns comentaris de la seva revista a l'entitat *Vivència Aranesa*.

Aquest document de treball s'ha difós de diferents maneres i com a «proposta de discussió» ho vaig reproduir en el meu blog

personal. *Vivència Aranesa* va decidir, després d'una àmplia discussió, no trametre l'esmentada carta, per tant vostès no l'han rebuda.

Li agrairia que publicués aquest desmentiment. Gràcies per endavant.

Joan-Ramon Colomines-Companys,
 President de
Vivència Aranesa

ara tu

opinion

era pensada

Aran XXI ei un grop de reflexion damb clara volentat reformista en benefici d'ua melhor governança deth país, mès participatiua en procès e mès equitatiua en resultat. Ei format per Julian Bonillo, Anna Geli, Amador Marqués, Maria Monge e Maria Vergés.

Bastir país

Aran XXI

Aran a artenhut un grad de desenvolupament economic, sociologic e institucional que ben merite ua reconsideracion dera quau ne pogue gèsser ua propòsta fructifèra.

Se tracte de repensar eth país, de prenèr-lo seriosament, entà actuar-i aumens de manèra mès ponderada e madura; entà fin finau melhorar-mos un shinhau entre toti.

Er Aran deth segle XXI ja ei ací, plurau e cosmopolita, sometut a procèssi que hèr uns ans pòc podiem imaginar. Mos ac cauprofitar, en benefici de toti. Mès tà d'aquerò ei imprescindibile:

1. Daurir es institucions d'autogovèrn ara participacion des ciutadans mejançant ua naua forma d'exercir eth poder, mens autoritària e

mès cooperativa damb era societat civil. Era proximitat ac hè possible.

2. Promòir un projècte de país en benefici dera equitat e eth creishement racionau respectant era princiàu hònt d'ingrèssi dera quau disposam: eth territòri e es valors deth paisatge.

3. Estornejar un nau aranesisme, mès civic e transversau, clar defensor d'ua

**«Auem de besonh
daurir es institucions
ara participacion e
estornejar un
aranèsisme mès civic»**

identitat dubèrta, a on eth ciutadan, independentment des sòns orígens, preferéncias e apiertença social, sigue eth centre de gravetat des politiqués.

Çò que mos pòt significar coma país en miei dera omogeneizacion globau ei, sens dubte, era manca de qualitat democratica des institucions qu'amare er amiguisme e er oportunisme com ua forma de profitar eth país a favor d'uns pògui, que survehen es interèssi privats.

Mès tanben era recerca deth benestar comun damb es nauis valors dera convivéncia civica, deth desenvolupament sostenible e era participacion e transparéncia ena presa de decisions, pòt devier ua naua forma de hèr país.

Hèr país, pas des hèr país. Aquesta ei era nòsta apòsta estrategica.

era estrea

Vender humo

El estado de conservación de *Era Bòrda de Lana* de Betren habla por sí solo en esta foto reciente. Hay más ejemplos: las cuadras de la Casa-Museo Joanchiquet, una ventana de la iglesia de Sant Joan de Arties, etc. La reforma de lugares de interés degradados queda en nada si no se establece una plan que los preserve a largo plazo.

El problema es que tenemos un Gobierno que anuncia proyectos que luego se convierten en humo, sobre todo cuando se aproximan elecciones. Recordemos el Parque Natural.

Ahora el Ejecutivo aranés vende más humo con el instituto del suelo cuya creación ha paralizado durante su mandato. Además, ¿qué ha hecho en materia de vivienda social?/vediau

tèma centrau■ **BALANÇ DETH GOVÈRN CATALAN EN ARAN** ■

Un país sociaument mès avançat

Er Executiu de quèrres dera Generalitat apòste clarament peth progrès sociau d'Aran. Atau se despren des actuacions qu'a hèt

e que son previstes de hèr per tot eth país. En tansevolhe tres ans, Aran a estat receptor de politiques sociaus plan importantes tath sòn

benestar qu'es nacionalistes conservadors catalans non an estat capables de desvolopar en 23 ans de govèrn.

Nau equipaments educatius

Eth Govèrn catalan a impolsat era creacion deth centre educatiu de naua bastissa CEIP Garona e era renovacion der IES de Vielha e CEIP de Les. Era inversion en Aran e Naut Pirenèu en nau equipaments educatius ascendís a mès de **13 milions d'euros**.

Condicionament d'infraestructures

Es meliores ena C-28 supòsen ua inversion de mès de **37 milions d'euros**. Era Generalitat a impolsat eth condicionament de Vielha a Esterri d'Àneu. Ath delà s'a executat era melhora entre Garòs e Salardú per un impòrt de **4 milions d'euros** e eth condicionament deth tram de Betren per mès d'**1 milion d'euros**.

Eth nau pònt sus Garona en vilatge de Les.

Es òbres tà bastir era naua bastissa polivalenta en Vielha.

Era melhora dera sanitat

Eth Govèrn invertís **1.730.000 d'euros** tà remodelar e adequar es estructures assistenciaus perquè ena legislatura passada es recorsi previst sigueren insuficients. Ath delà, eth Govèrn a concedit era Unitat Mobil de ressonància magnetica.

Era oficialitat der aranés en tota Catalonha

Eth Govèrn catalan a volut reconèisher er aranés e eth nau Estatut establís era oficialitat der aranés en tota Catalonha.

Creishement racionau

Aprovat eth Plan Territoriari de Naut Pirenèu e Aran, era Generalitat potenciarà eth creishement de Bossòst, Les, Es Bòrdes, Vilamòs, Vilac, Escunhau, Casarilh, Bausen e Canejan.

politica social

A favor de l'emancipació dels joves

Pisos socials de lloguer a Vielha.

Una de les prioritats per a **Unitat d'Aran (UA)** és l'emancipació dels joves del país. UA considera que l'Administració aranesa hauria de vetllar perquè els

joves d'Aran arrelin al país amb mesures com la de la contrucció d'habitatges socials, com els que la Generalitat ha construït a Vielha i Les o com els que

món locau

Canejan, deth desbrembe ath reviscolament

Er alcalde Juan Carlos Lastera s'a mostrat satisfèt pes actuacions qu'era Generalitat a amiat en Canejan, vilatge qu'es Executius convergents tant d'Aran coma de Catalonha an deishat en abandon.

«Eth Govèrn d'Aran non mos ajude guaire»,

rebrembe un alcalde resignat. Eth Govèrn progressista de Catalonha a condicionat es carreteres dera Val de Toran (Porcingles, Eth Pradet e Sant Joan) damb ua inversion de 400.000 èuros e a reformat eth campanau, maugrat qu'eth Conselh n'a era competència.

Era donada >>

Juan Carlos Lastera (Unitat d'Aran) ei er alcalde deth vilatge de Quate Lòcs

Bagergue té previstos de construir arran de la cessió de sòl per a aquesta finalitat. UA posa com a exemple també els ajuts per als

universitaris de l'Alt Pirineu i Aran. «L'impuls del capital humà és bàsic per a la competitivitat d'un país», conclouen des del partit.

ELECCIONS ATH PARLAMENT DE CATALONHA

Aran, un país... Depen tà qui

- > Unitat d'Aran e eth PSC placen a Paco Boya enes prumèri lòcs dera candidatura socialista
- > CiU relègue ath Síndic d'Aran enquiath darrèr lòc coma tresau suplent

Unitat d'Aran e eth **PSC** an demostrat un còp mès qu'Aran merite coma país auer representacion en Parlament catalan, ja qu'eth secretari generau d'UA, Paco Boya, pòt repetir coma deputat.

Totun, CiU non a balhat aguesta oportunitat ne de manera simbolica, relegant en

darrèr lòc ath Síndic, que serà eth tresau suplent. Era decision se produís tot just despús qu'eth president de CiU, Artur Mas, visitèsse eth país. Eth candidat nacionalista catalan a format part des govèrns que convertiren Aran en ua comarca mès de Catalonha.

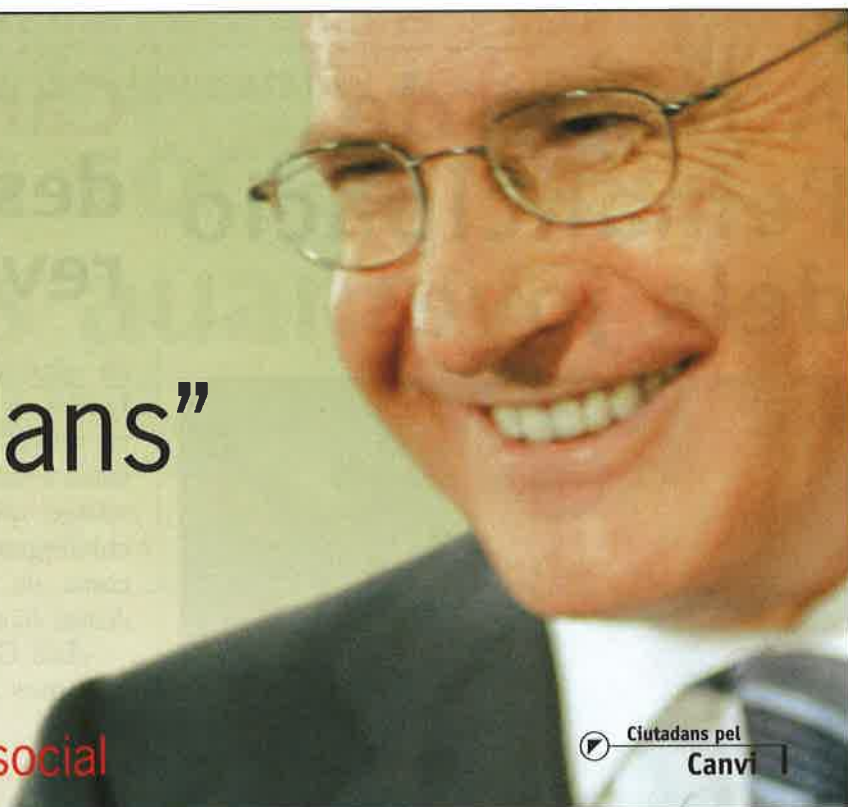
Era candidatura deth PSC per Lhèida.

“Ningú no farà més pels catalans”

MONTILLA PRESIDENT

la Catalunya social

Ciutadans pel
Canvi

cultura

‘Teatre d’Ostiu’ se consolida como una política cultural de calidad

El ballaor Rafael Amargo protagonizó ‘Poeta en Nueva York’.

De nuevo ha sido un éxito. La segunda edición de *Teatre d’Ostiu* se ha consolidado con una oferta cultural de calidad, de la que Aran andaba necesitado. Gracias a la iniciativa de un grupo de

ciudadanos junto al impulso decidido del Ayuntamiento de Vielha, entre otros, los araneses pueden disfrutar cada verano de espectáculos artísticos reconocidos por la crítica.

comunicacion

Eth cap de Comunicacion se desenten ara d’ua carta que publiquèc contra Unitat d’Aran e ‘Vediau’

En ua carta enviada ara direccion de *Vediau* (veir seccion *Eth lector escriu*), eth cap de Comunicacion deth Govèrn d’Aran, Joan-Ramon Colomines, sage de desentener-se d’un tèxte publicat per eth madeish contra Unitat d’Aran (UA) e *Vediau*.

Colomines seguís utilizant era sua condicion de president d’ua entitat

cultural tà criticar ar adversari politic.

Eth cap de premsa de Barrera acusèc a UA e *Vediau* d’atacar era cultura deth país. Era direccion li a contestat rebrembant-li qu’un còp publicada era sua acusacion, *Vediau* tanben a eth dret ara replica. Atau madeish, era direccion profite tà demanar excuses ath lector peth cansament dera polemica.

aran

AMPLIO RECHAZO AL PARQUE NATURAL DE BARRERA

El Gobierno aranés se queda sin su principal proyecto de legislatura

- > La propuesta estrella del Síndic constituía un plan insolvente y electoralista, según denuncia Unitat d'Aran
- > Barrera rechaza la ampliación del Parque Nacional de Aigüestortes mientras los hoteleros la apoyan

El Gobierno aranés se ha quedado sin su proyecto estrella, que tanto ha publicitado y que tantos quebraderos de cabeza ha provocado en sectores como el de los cazadores y el de la administración local.

El síndic Carlos Barrera ha tenido que tirar al final la toalla porque su Plan de Parque Natural se ha revelado insolvente y electoralista, según recuerda **Unitat d'Aran**. Insolvente, porque no tenía en cuenta la financiación; y electoralista, porque se presentó en vísperas de elecciones. Una cortina de humo que deja vacío de proyectos solventes al Ejecutivo convergente.

El dato >>

El Síndic es miembro de la Junta de 'Caçaires', colectivo contrario a su Plan de Parque Natural

Ruda como herencia

Sin proyecto político, el modelo de Ruda, especulativo y dañino para la naturaleza, se convierte en la herencia que CDA deja para el país, según ha declarado Paco Boya. El Gobierno

aranés también ha propuesto rechazar la ampliación del Parque Nacional de Aigüestortes sin consultarlo con los sectores implicados. El *Grèmi d'Ostalària* la ha apoyado.

Paco Boya amb la ministra de Medi Ambient, Cristina Narbona, negociant els ajuts pels atacs de l'ós.

Pel relançament de la ramaderia

Unitat d'Aran ha proposat la redacció d'un Pla per relançar la ramaderia. El projecte es basa en un **pacte** entre els pagesos, els consumidors, el sector turístic i les administracions.

entrevista

> JOSÉ MONTILLA, CANDIDAT DEL PSC A LA PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT

«Les polítiques socials són necessàries també a l'Aran»

Catalunya, en efecte, és plural. Ho és perquè existeix la Vall d'Aran, i també per molts altres factors. L'Aran és una aportació a la diversitat i a la pluralitat de Catalunya, com també ho són les altres cultures amb què tenim contacte.

Amb el nou Estatut l'Aran ha obtingut un reconeixement que no havia tingut mai i s'ha reafirmat en el seu autogovern i en la seva especificitat cultural.

Com veu el desenvolupament de l'Aran?

«Amb el nou Estatut, l'Aran s'ha reafirmat en l'autogovern»

Feia anys que l'Aran necessitava una bona planificació del territori. Ara això comença a ser una realitat, gràcies al govern de Maragall. Durant 23 anys el govern de CiU va ignorar les necessitats de la Vall d'Aran.

Per al PSC, el futur de l'Aran i el Pirineu passa per l'equilibri entre la preservació del seu entorn natural i el desenvolupament econòmic. El govern que espero encapçalar després

del dia 1 de novembre també tindrà molt clar que la planificació territorial de l'Aran i el Pirineu és imprescindible per garantir un progrés sostenible i sostingut.

Quin és el seu projecte per l'Aran?

El nostre projecte es basa també a l'Aran en el desenvolupament de polítiques socials. Són absolutament necessàries

per acabar amb els desequilibris entre zones amb diferències socials molt importants a tot el territori. El nostre concepte de justícia social és per a tota Catalunya, sense excepcions. La prova és la inversió que hem fet aquests tres anys en política social, que ja suposa més de la meitat del pressupost de la Generalitat. Per a nosaltres són importants també, especialment al Pirineu, les polítiques de planificació territorial.

**■
Vediau**